

Από το χθες στο σήμερα

ΤΟΥ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ Ε.Ν. ΝΙΚΟΥ ΧΑΛΑΡΗ

Οι θαλάσσιοι λεωφόροι στη Μεσόγειο δεν είναι σημερινή ανακάλυψη ή απαίτηση. Αντιθέτως, πρόκειται για την κάλυψη μιας αιώνιας συγκοινωνιακής και πολιτισμικής ανάγκης των παράκτιων κρατών και λαών, που άνθισε ταυτόχρονα με την εξέλιξη του εμπορίου και των μεταφορών

Η Μεσόγειος είναι μια ιδιόμορφη θάλασσα, που ενώνει και συγχρόνως χωρίζει τρεις ηπείρους. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση επαφών, εμπορίου, κερδοφορίας, αλλά και πολεμικής μεταξύ διαφορετικών θρησκειών, πολιτισμών και νοοτροπιών. Η ιστορία της χάνεται στα βάθη του παρελθόντος, από την επική Οδύσσεια και τον μυθικό Ιάσονα μέχρι τις μέρες μας. Όλοι οι κάτοικοι των περιοχών που βρέχονται από τα νερά της, έχουν να αφηγηθούν μια ιστορία για κάποιον δικό τους ήρωα, που την ταξίδεψε, έφτασε σε μέρη μακρινά και άξια αναφοράς και γύρισε τροπαιοφόρος ή τον κέρδισε η γλύκα της ξενιτιάς. Η Μεσόγειος παρέμεινε μέχρι σήμερα μια όμορφη και γοητευτική κόρη, που όλοι θέλησαν, και συνεχίζουν να θέλουν, την επαφή μαζί της και τη γλύκα των νερών της. Όποιον τόπο κι αν βρέχει, είναι όμορφος, μα και ταυτόχρονα τόσο διαφορετικός. Παροικίες ταξιδευτών ε-

δραιώθηκαν σε τόπους μακρινούς, αλλά και συνήθειες αλλοδαπές επιβίωσαν μέσω του εμπορίου. Η θάλασσα είναι ο δρόμος και ο ταξιδευτής είναι ο τολμών που τη διασχίζει για να φτάσει μακριά, εκεί που δεν φτάνει το μάτι. Με την πάροδο των χρόνων και την εξέλιξη των πολιτισμών, οι όποιες ζυμώσεις μεταξύ γειτόνων αλλά και μακρινών παράκτιων λαών πήραν μορφή και έδωσαν αποτελέσματα. Έτσι, στη σκέψη του στεριανού, ο θαλασσινός δρόμος, αυτός ο αόρατος, έγινε συνείδηση και γεγονός. Το εμπόριο μεταξύ των παράκτιων εθνών και η τροφοδοσία με αγαθά μη διαθέσιμα από την ντόπια γη, δεν μπορούσε να εγκαθιδρυθεί και να συνεχιστεί παρά μόνο δια μέσω της θαλάσσιας οδού. Έτσι, κατά την αρχή της βιομηχανικής επανάστασης και αργότερα με τη δεύτερη τεχνολογική επανάσταση τον περασμένο αιώνα, η Μεσόγειος βρίσκεται ήδη σε μια φάση οργανωμένου εμπορίου μεταξύ των λαών, αλλά και ακόμα παραπέρα, με δίκτυο μεταφορών και αγοραπωλησιών σε πλήρη λειτουργία. Ήδη η παραγωγή του κά-

θε λαού, μέσω της θαλάσσιας οδού, βρίσκει τον δρόμο της σε αγορές χωρών μακρινών. Αλλά και ο άνθρωπος ως ταξιδευτής μπορεί να βρει τον δρόμο του και να κατευθυνθεί σε τόπους πέρα από τα όρια της γειτονιάς και της χώρας του.

Η επιτυχής κάλυψη της ανάγκης για μεταφορές επιβεβαιώνεται από την ισχυρότατη απειλή της πειρατείας, που ειδικά τον 17ο και 18ο αιώνα πήρε απειλητικές διαστάσεις στην περιοχή. Υπήρχε τέτοια άνηθηση του εμπορίου και τόσο γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη της πειρατείας, που όλα τα μεγάλα έθνη της εποχής, ακόμα και πέρα από τη Μεσόγειο, αναγκάστηκαν αρχικά να αποδεχθούν συνθηκολόγηση με τα πειρατικά έθνη και να προβούν σε πόλεμο μαζί τους αργότερα, ώστε το φαινόμενο τελικά να παταχθεί οριστικά το 1815. Τελικά, μετά από πολέμους, αναταραχές και γεωπολιτικές ανακατατάξεις, η Μεσόγειος με τους λαούς και το εμπόριο ▶